

Sarajevo, 04.10.2021. godine

TJEDNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINANSIJSKIM TRŽIŠTIMA
27.09.2021. – 01.10.2021.

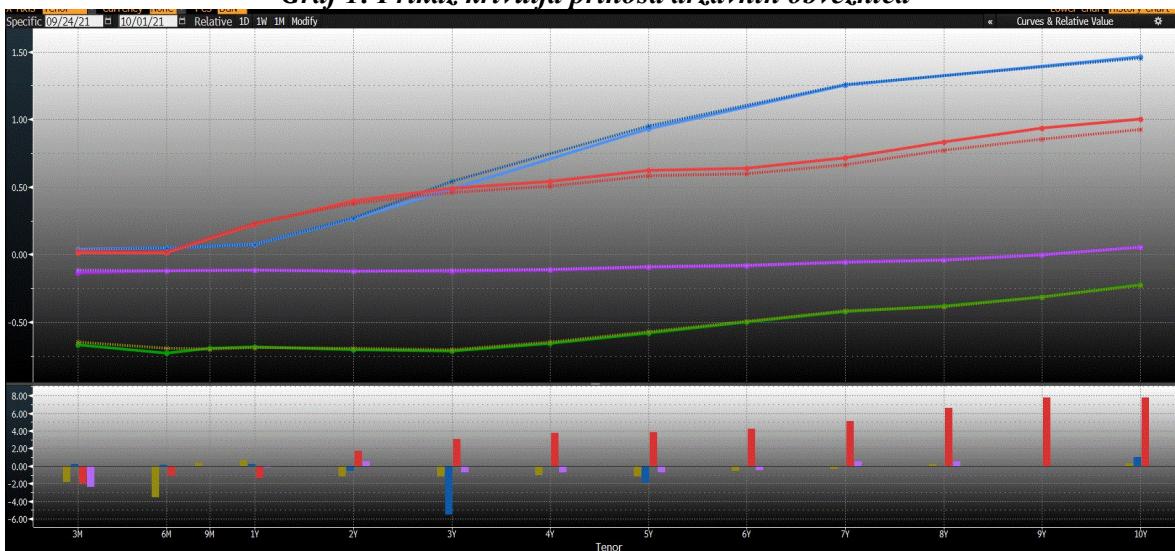
Tablica 1: Prikaz kretanja prinosa na državne obveznice

Prinosi	Eurozona		SAD		Velika Britanija		Japan	
	24.9.21	- 1.10.21	24.9.21	- 1.10.21	24.9.21	- 1.10.21	24.9.21	- 1.10.21
2 godine	-0,69	- -0,70 ↘	0,27	- 0,26 ↘	0,38	- 0,40 ↗	-0,10	- -0,11 ↘
5 godina	-0,57	- -0,58 ↘	0,95	- 0,93 ↘	0,59	- 0,62 ↗	-0,08	- -0,09 ↘
10 godina	-0,23	- -0,22 ↗	1,45	- 1,46 ↗	0,93	- 1,00 ↗	0,06	- 0,06 ➔

Tablica 2: Prikaz kretanja prinosa na njemačke Bubillove

Dospijeće	Prinosi	
	24.9.21	- 1.10.21
3 mjeseca	-0,631	- -0,652 ↘
6 mjeseci	-0,696	- -0,731 ↘
1 godina	-0,671	- -0,663 ↗

Graf 1: Prikaz krivulja prinosa državnih obveznica

Graf prikazuje krive prinosa Njemačke (zelena), SAD (plava), Velike Britanije (crvena) i Japana (ljubičasta) za period od 3 mjeseca do 30 godina na dane 01. 10. 2021. godine (pone su linije) i 24. 09. 2021. godine (isprekidane linije). Na donjem dijelu grafa je prikazana razlika između vrijednosti odgovarajućih prinosa na navedene datume.

EUROZONA

Početkom prošlog tjedna predsjednica ECB Lagarde je izjavila da bi inflacija u eurozoni mogla premašiti već povećane prognoze ove institucije, ali da ne postoji mnogo signala koji pokazuju da se to već događa. Nakon toga Lagarde je upozorila na pretjeranu reakciju na tranzitornu inflaciju, te još jednom ponovila da ne postoje znakovi koji ukazuju na to da inflacija postaje rasprostranjena diljem ekonomije. Lagarde je istakla da kada efekti koji su prouzročeni pandemijom prođu, ECB očekuje da će inflacija zabilježiti pad. Ipak, prošlog tjedna su objavljeni podatci o nastavku rasta stope inflacije u pojedinačnim članicama eurozone, posebice u Njemačkoj (4,1%), dok i ostale vodeće članice bilježe razine znatno iznad ciljanih 2%. Krajem tjedna objavljeni su i preliminarni podatci inflacije na razini eurozone za rujan, prema kojima je ova stopa zabilježila najveću razinu u posljednjih 13 godina (3,4%). Pored ovih podataka

jedna od najbitnijih vijesti je bila da cijena prirodnog plina globalno bilježi stalni rast. U Europi su zabilježene rekordno visoke vrijednosti cijene plina, što predstavlja još jedan signal da bi manjak zaliha ovog energenta (ali i ostalih energenata) mogao samo postati još gori, uzimajući u obzir da počinje sezona grijanja. Rast inflacije koji je vidljiv proteklih mjeseci, a koji je iznad svih dosadašnjih očekivanja, zajedno sa nastavkom rasta cijena enerenata, sve više dovodi u pitanje "privremeni karakter" rasta troškova, kako to trenutačno tumače vodeće centralne banke, uključujući ECB.

Deutsche Bundesbank je u mjesecnom izvješću objavila da očekuje da će stopa inflacije u Njemačkoj značajno usporiti u 2022. godini, ali da će do polovine godine ostati na razini iznad 2%. Ipak, očekuje se da će stopa inflacije privremeno, do kraja ove godine, zabilježiti razinu od 4% do 5%, kao i da je ekonomija u III. kvartalu zabilježila veći rast u odnosu na II. kvartal.

Iako na tjednoj razini nisu zabilježene veće promjene prinosa sigurnijih obveznica, početkom prošlog tjedna na rast prinosa najveći utjecaj su imala očekivanja investitora koji očekuju skorije povlačenje kvantitativnih olakšica u SAD. Do kraja tjedna prinosi obveznica sigurnijih članica su korigirani na niže. Istodobno, prinosi talijanskih obveznica srednje i duže ročnosti su povećani za 2 do 3 bazna poena.

Tablica 3: Kretanje ekonomskih indikatora za eurozonu

Red. br.	Ekonomski indikatori	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	Monetarni agregat M3 – EZ (G/G)	KOL	7,7%	7,9%
2.	Stopa inflacije – EZ (prelim.)	RUJ	3,3%	3,4%
3.	Temeljna stopa inflacije – EZ (prelim.)	RUJ	1,9%	1,9%
4.	PMI indeks prerađivačkog sektora – EZ (final.)	RUJ	58,7	58,6
5.	Indeks ekonomskog povjerenja – EZ	RUJ	117,0	117,8
6.	Indeks povjerenja potrošača – EZ (final.)	RUJ	-4,0	-4,0
7.	Gfk indeks povjerenja potrošača – Njemačka	LIST	-1,5	0,3
8.	Indeks povjerenja potrošača – Francuska	RUJ	100	102
9.	Indeks uvoznih cijena – Njemačka (G/G)	KOL	16,0%	16,5%
10.	Proizvođačke cijene – Italija (G/G)	KOL	-	13,8%
11.	Obim maloprodaje – Irska (G/G)	KOL	-	6,0%
12.	Obim maloprodaje – Finska (G/G) prelim.	KOL	-	1,2%
13.	Maloprodaja – Španjolska (G/G)	KOL	0,1%	-0,9%
14.	Maloprodaja – Njemačka (G/G)	KOL	1,8%	0,4%
15.	Maloprodaja – Nizozemska (G/G)	KOL	-	1,9%
16.	Potrošnja stanovništva – Francuska (G/G)	KOL	-5,4%	-5,4%
17.	Stopa nezaposlenosti – EZ	KOL	7,5%	7,5%
18.	Stopa nezaposlenosti – Italija	KOL	9,2%	9,3%
19.	Stopa nezaposlenosti – Belgija	KOL	-	6,4%
20.	Stopa nezaposlenosti – Njemačka	RUJ	5,5%	5,5%

SAD

Republikanci u Senatu su blokirali proračun za potrošnju koji je bio potreban kako bi se spriječilo neizvršavanje obveza Vlade temeljem duga u narednom mjesecu, čime se nacija približava fiskalnoj krizi, ukoliko se ne dozvoli demokratima da povećaju limit federalnog zaduzivanja. Ministrica financija Yellen je upozorila da SAD sa tim riskira da ostane bez novčanih sredstava do 18. listopada.

Predsjednik Feda Powell je izjavio da bi se rast cijena u SAD i poteškoće oko zapošljavanja, koji su evidentni nakon ponovnog otvaranja ekonomije, mogli pokazati izdržljivim nego što se očekivalo, te će se Fed, po potrebi, suprotstaviti inflaciji. Powell je izjavio da je rješavanje "tenzija" između visoke stope inflacije i još uvijek povećane nezaposlenosti najbitnije pitanje sa kojim se Fed trenutačno suočava, priznajući da su ciljevi monetarne politike Feda u potencijalnom sukobu. Prilikom obraćanja pred Institutom za financije, koji djeluje unutar Predstavničkog doma SAD, Powell je izjavio da ukoliko se inflatorna očekivanja povećaju, Fed će upotrijebiti alate za borbu protiv visoke stope inflacije, dodajući da bi se problemi u lancima snabdijevanja trebali smanjiti, uz očekivano smanjenje stope inflacije u narednim mjesecima.

Predsjednik Feda iz Filadelfije Harker je izjavio da bi Fed mogao biti blizu ispunjenja inflacijskog manda određenog za povećavanje kamatnih stopa, ali da može proći godinu dana i više prije nego što se postigne cilj u vezi sa zapošljavanjem kojim bi se omogućilo stvarno povećanje kamatne stope. Harker je za Reuters izjavio da će se inflacija u narednih nekoliko mjeseci najvjerojatnije približiti Fedovom cilju od 2%, nakon što je zbog pandemije stopa inflacije dostigla visoku razinu. Po njegovim riječima, pratiće se kretanje stope inflacije u predstojećim mjesecima, ali smatra da se inflacija nalazi blizu dostizanja ili je već dostigla cilj da u prosjeku bude iznad 2% neko vrijeme, tako da se dugoročno može procijeniti stopa inflacije od 2%.

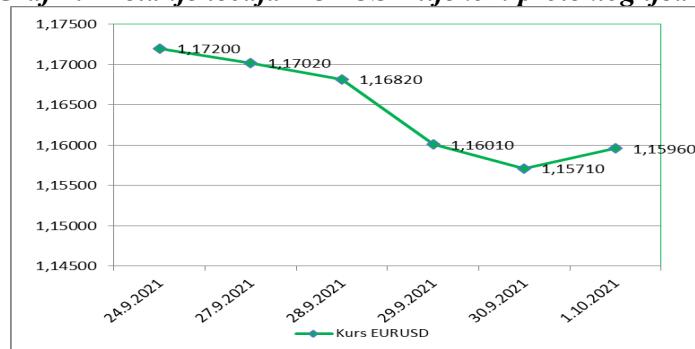
Senat je u subotu odobrio kratkoročno produženje transportnih programa, uputivši predsjedniku Bidenu zakon o prekidu financiranja, nakon što su lideri demokrata Predstavničkog doma odgodili planirano glasovanje o usvajanju dvostranačkog paketa za infrastrukturu vrijednog 1 bilijun USD. Produženje transportnih programa za 30 dana efektivno stvara novi rok za demokrate da razriješe podjele u Domu koje su obustavile usvajanje ovog zakona.

Tablica 4: Kretanje ekonomskih indikatora za SAD

Red. br.	Ekonomski indikatori	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	Porudžbine trajnih dobara P	KOL	0,7%	1,8%
2.	Aktivnosti prerađivačkog sektora Feda iz Dalasa	RUJ	11,0	4,6%
3.	Veleprodajne zalihe (M/M) P	KOL	0,8%	1,2%
4.	FHFA indeks cijena kuća (M/M)	JUL	1,5%	1,4%
5.	Indeks povjerenja potrošača	RUJ	115,0	109,3
6.	MBA aplikacije za hipotekarne kredite	24. RUJ	-	-1,1%
7.	Br. kuća koji čekaju realizaciju (M/M)	KOL	1,4%	8,1%
8.	Inicijalni zahtjevi nezaposlenih za pomoć	25. RUJ	330.000	362.000
9.	Kontinuirani zahtjevi nezaposlenih	18. RUJ	2.790.000	2.802.000
10.	GDP (Q/Q) F	II kvartal	6,6%	6,7%
11.	Osobni prihod	KOL	0,2%	0,2%
12.	Osobni troškovi	KOL	0,7%	0,8%
13.	PCE deflator (G/G)	KOL	4,2%	4,3%
14.	PMI indeks prerađivačkog sektora F	RUJ	60,5	60,7
15.	Indeks raspoloženja potrošača Un. Mičigena F	RUJ	71,0	72,8
16.	ISM indeks prerađivačkog sektora	RUJ	59,5	61,1

USD je aprecirao u odnosu na EUR, te je tečaj EURUSD zabilježio pad sa razine od 1,1720 na 1,1596.

Graf 2: Kretanje tečaja EURUSD tijekom proteklog tjedna

VELIKA BRITANIJA

Finansijski indeks domaćinstva, kojega objavljuje osiguravajuća kompanija Scottish Widows, u razdoblju od srpnja do rujna smanjen je na 44 poena sa 44,7 poena, koliko je ovaj podatak iznosiо u II. kvartalu. Ovo je prvo pogoršanje finansijske situacije domaćinstava u posljednjih nešto više od jedne godine. Posljednje smanjenje zabilježeno je u II. kvartalu 2020. godine kada se Velika Britanija suočila sa neizvjesnostima zbog zatvaranja ekonomije. Žitelji Velike Britanije se suočavaju sa rastom troškova energije i sa izraženim problemom nedostatka ponude goriva.

Rast cijena plina u Velikoj Britaniji je utjecao na poteškoće u poslovanju čak 12 kompanija ovog sektora, te je regulator, Ofgem, transferirao oko 2 milijuna korisničkih računa na druge ponuđače koji se nisu našli u krizi poslovanja. Objavio je i to da su posljednje tri kompanije koje su podlegle krizi Igloo Energy, Symbio Energy i Enstroga, te da kriza sa plinom ne jenjava. Kolaps ove tri kompanije će značiti transfer oko 233.000 korisnika na druge ponuđače. Kao rezultat ovih stanja očekuje se povećanje cijene plina.

Većina glavnih 8.000 benzinskih postaja u Velikoj Britaniji je ostala bez ponude energenta, što je navelo vladu da vojsku stavi u pripravnost kako bi pomogla u isporuci. Veleprodajne cijene plina su dostigle rekordno visoke razine, izazivajući zabrinutost da bi hladna zima mogla produbiti krizu koja je dovela do kolapsa više dobavljača ovog energenta i povećala strah od zatvaranja nekih tvornica i rasta cijena režija. Guverner BoE Bailey je izjavio da on i drugi članovi MPC prepoznaju rast kamatnih stopa, te je ponovio izjavu iz prošlog tjedna da će biti potrebno umjereno zaoštravanje monetarne politike kako bi se održala konzistentnost u dostizanju i održavanju inflatornog cilja u srednjem roku.

Tablica 5: Kretanje ekonomskih indikatora za UK

Red. br.	Ekonomski indikatori	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	Neto potrošački krediti (u mlrd GBP)	KOL	0,3	0,4
2.	Broj odobrenih hipotekarnih kredita	KOL	73.000	74.500
3.	Monetarni agregat M4 (G/G)	KOL	-	7,0%
4.	Nationwide cijene kuća (G/G)	RUJ	10,7%	10,0%
5.	GDP (Q/Q) F	II kvartal	4,8%	5,5%
6.	Izvoz (Q/Q) F	II kvartal	3,0%	6,2%
7.	Uvoz (Q/Q)	II kvartal	6,5%	2,4%
8.	Ukupne poslovne investicije (Q/Q) F	II kvartal	2,4%	4,5%
9.	PMI prerađivački sektor F	RUJ	56,3	57,1
				56,3

Tijekom proteklog tjedna GBP je aprecirala u odnosu na EUR, te je tečaj EURGBP zabilježio pad sa razine od 0,85706 na razinu od 0,85587. GBP je deprecirala u odnosu na USD, te je tečaj GBPUSD smanjen sa razine od 1,3679 na 1,3546.

JAPAN

Fumio Kishida je izabran za novog predsjednika Liberalno-demokratske partije Japana. Kishida je ranije obavljao poziciju ministra inozemnih poslova. Zvanično glasovanje za novog premijera Japana zakazano je za 4. listopad. Analitičari navode da je malo vjerojatno da će uspjeti bitnije promijeniti trenutačne politike koje idu u korist poslovanju i inflaciji, a koje je poduzeo Abe i prethodni premijer Suga. Ipak, smatraju da bi se Kishida postupno mogao osloboediti nasljeđa "Abenomics" (politika stimulansa) ukoliko uspije na nadolazećim generalnim izborima ojačati svoju trenutačnu poziciju.

Japanski državni mirovinski investicioni fond, koji je ujedno i najveći takav fond u svijetu, priopćio je da u svojem portfoliju neće držati državne obveznice Kine denominirane u juanu. Ova obavijest dolazi nakon što bi britanski FTSE Russell trebalo početi sa uključivanjem kineskih obveznica u svoj benčmark (indeks globalnih obveznica), kojeg japanski mirovinski fond koristi. Iz mirovinskog fonda Japana je priopćeno da će umjesto toga koristiti verziju tzv. World Government Bond Index koji ne uključuje kineske obveznice.

Guverner BoJ Kuroda je izjavio da je BoJ spremna zadržati masivne poticaje, jer posljedice pandemije opterećuju potrošnju i drže stopu inflacije dalje od ciljane razine od 2%. Dodao je da se očekuje da će treća najveća svjetska ekonomija pokazati jasnije znakove oporavka, nakon što su snažni korporativni profitti i kapitalni izdatci nadoknadili određene slabosti u potrošnji. Ipak, upozorio je da su očekivanja u

vezi sa potrošnjom, koja je ključ održivog ekonomskog oporavka, krajnje nesigurna i da ovise o razvoju situacije u svezi sa pandemijom. Guverner BoJ Kuroda je izjavio da će se ova institucija nastaviti fokusirati na ublažavanje udara na ekonomiju koji je uzrokovan pandemijom, uzimajući u obzir neizvjesnost izgleda i slabu inflaciju. Istraživanje je pokazalo da se poslovno raspoloženje u rujnu poboljšalo peti kvartal zaredom, sa proizvođačima koji su ispunili zahtjeve snažne globalne potražnje, što je obećavajući start za narednu administraciju da će izvući ekonomiju iz zastoja. Stalni napredak u cijepljenju i nada u ponovno oživljavanje gospodarstvenih aktivnosti također su pomogli u jačanju raspoloženja proizvođača, podržavajući stav BoJ da će okončanje izvanrednog stanja poticati potrošnju.

Tablica 6: Kretanje ekonomskih indikatora za Japan

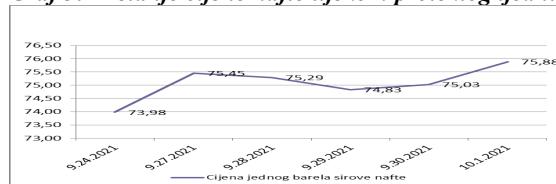
Red. br.	Ekonomski indikatori	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	Proizvođačke cijene uslužnog sektora (G/G)	KOL	1,2%	1,0%
2.	Vodeći indeks (final.)	JUL	104,1	104,1
3.	Koincidirajući indeks (final.)	JUL	94,5	94,4
4.	Industrijska proizvodnja (G/G) prelim.	KOL	12,1%	9,3% 11,6%
5.	Maloprodaja (G/G)	KOL	-1,0%	-3,2% 2,4%
6.	Indeks započetih kuća (G/G)	KOL	9,5%	7,5% 9,9%
7.	Stopa nezaposlenosti	KOL	2,9%	2,8% 2,8%
8.	Tankan indeks povjerenja velikih proizvođača	III kvartal	13	18 14
9.	PMI indeks prerađivačkog sektora F	RUJ	-	51,5 52,7
10.	Prodaja vozila (G/G)	RUJ	-	-30,0% 4,4%

JPY je tijekom proteklog tjedna aprecirao u odnosu na EUR, te je tečaj EURJPY zabilježio pad sa razine od 129,77 na razinu od 128,79. JPY je deprecirao u odnosu na USD, te je tečaj USDJPY zabilježio rast sa razine 110,73 na 111,05.

NAFTA I ZLATO

Na otvaranju njujorske burze u ponedjeljak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 73,98 USD (63,12 EUR). Početkom tjedna cijena nafte je zabilježila rast zbog zabrinutosti za ponudu nafte i pod utjecajem pojačane tražnje kako se u pojedinim dijelovima svijeta uklanjuju restrikcije uvedene zbog pandemije. U narednim danima, do kraja tjedna, cijena nafte je uglavnom održavala razinu od oko 75 USD po barelu. **Najveći utjecaj na visoku cijenu nafte ima zabrinutost oko otežane isporuke i snažan rast cijene prirodnog plina**, dok su i cijene uglja dale određenu podršku. Spomenuto je najjasniji signal da svijet postupno ide ka energetskoj krizi koja će vjerojatno utjecati na ekonomski rast. Sredinom tjedna cijena nafte je zabilježila blagi pad, nakon što su objavljeni podaci o neočekivanom rastu zaliha nafte u SAD, ali i zbog zabrinutosti oko usporenja rasta u Kini. Već narednog dana cijena je ponovno bilježila rast nakon što je Kina priopćila da će osigurati isporuku energije, po svaku cijenu, s obzirom na to da se zemlja suočava sa nedostatkom električne energije. Istraživanje Reutersa je pokazalo da je proizvodnja nafte među članicama OPEC-a tijekom rujna povećana na najvišu razinu od travnja 2020. godine pod utjecajem oporavka proizvodnje u Nigeriji, koja se suočila sa značajnim gubitcima u ovome procesu, dok su glavni proizvođači koji su članovi ovoga kartela usporili sa obimom ponude prema sporazumu po kojem organiziraju proizvodnju. Investitori su trenutačno u isčekivanju rezultata sastanka OPEC+ na kojemu će proizvođači diskutirati o tome da li će ići dalje od postojećeg sporazuma kojim bi povećali obim proizvodnje za 400.000 barela dnevno u studenome i prosincu. Na zatvaranju tržišta u petak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 75,88 USD (65,44 EUR). Promatrano na tjednoj razini cijena nafte je povećana za 2,57%. Ovo je šesti tjedan zaredom da cijena nafte bilježi rast.

Graf 3: Kretanje cijene nafte tijekom proteklog tjedna

Pripremili:
Služba Front Office
Odjel za bankarstvo

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je zasnovan na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može jamčiti njuhovu točnost i ne snosi odgovornost za izravnu ili neizravnu štetu koja može nastupiti kao posljedica korištenja ili nemogućnosti korištenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih temeljem njih.

Na otvaranju londonske burze metala u ponedjeljak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.750,42 USD (1.493,53 EUR). Do sredine proteklog tjedna cijena zlata je imala tendenciju pada. Dužnosnici Feda su iznijeli stavove da ekonomija dobro napreduje, te da bi se uskoro moglo početi sa povlačenjem kvantitativnih olakšica, što se odražava na cijenu zlata. Pored toga, predsjednik Feda Powell je istakao da se može očekivati da će trenutačna visoka razina inflacije iščeznuti kada se riješe problemi u lancu ponude, te je dodao da je ekonomija još uvijek daleko od pune zaposlenosti. Pored toga, do sredine tjedna došlo je do aprecijacije USD i snažnijeg rasta prinosa na državne obveznice SAD, što je utjecalo na pad cijene zlata. Ipak, nakon što je predsjednik Feda iz Čikaga Evans komentirao da bi šokovi u isporuci, koji trenutačno utječu na rast cijena, mogli biti ublaženi naredne godine, te da će niske kamatne stope i dalje biti potrebne kako bi se inflacija u SAD trajno održala na razini od 2%, cijena zlata je povećana. Pored toga, podaci sa tržišta rada su bili nešto lošiji od očekivanja, što je pojačalo zabrinutost da ovo tržište ipak slabi. Takvo stanje vodi pojačanim neizvjesnostima vezano za odluku o ublažavanju kvantitativnih olakšica Feda, jer bilo koje odlaganje ove odluke ima utjecaj na rast cijene zlata. Pojedini analitičari smatraju da se postupno obnavljaju fizičke kupovine zlata, jer investitori tragaju za zaštitom od rizika zbog ekonomskih neizvjesnosti i pojačanih inflatornih pritisaka. Cijena zlata je tijekom trgovanja u petak bilježila rast, pod utjecajem slabljenja USD koji je imao snažniji efekt nego očekivanja da bi Fed mogao ubrzo početi sa ublažavanjem monetarnih olakšica. Na zatvaranju tržišta u petak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.760,98 USD (1.518,61 EUR). Na tjednoj razini cijena zlata je povećana za 0,60%.

Graf 4: Kretanje cijene zlata tijekom proteklog tjedna

